

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-05-27
Besvaras senast
2026-06-10

Till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:518 LOV i primärvården

Den svenska hälso- och sjukvården ska bygga på principen om vård efter behov. Resurser ska användas effektivt, vården ska vara jämlik och skattemedel gå till patienterna – inte till fusk eller ineffektiva system.

Lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, infördes med syftet att stärka valfriheten och förbättra kvaliteten genom ökad konkurrens. I dag är regionerna skyldiga att tillämpa LOV i primärvården, vilket innebär fri etableringsrätt för privata vårdgivare.

Utvecklingen har dock väckt växande frågor om hur systemet fungerar i praktiken. Vårdcentraler etableras ofta där lönsamheten är störst snarare än där vårdbehoven är som störst. Detta riskerar att leda till överetablering i vissa områden samtidigt som andra delar av landet, ofta glesbygd eller socioekonomiskt utsatta områden, har svårare att säkerställa tillgång till vård.

Samtidigt har flera exempel visat att välfärdssystemen är sårbara för felaktiga utbetalningar, fusk och organiserad brottslighet. Inom vården har frågor också väckts om hur systemet med vårdval och utomlänsersättningar påverkar kostnadskontroll och möjligheten att styra resurser dit där behoven är störst.

Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att regeringen fortsatt försvarar ett system som allt oftare ifrågasätts, inte minst av regeringens egen produktivitetskommission, som pekat på brister i kostnadskontroll och styrning inom primärvårdens LOV-system.

Mot denna bakgrund vill jag fråga sjukvårdsminister Elisabet Lann:

1. Avser ministern och regeringen att vidta några åtgärder med anledning av de brister Produktivitetskommissionen påtalat vad gäller kostnadskontroll och styrning vid tillämpningen av LOV i primärvården?
2. Är ministern och regeringen beredda att avskaffa tvånget för regionerna att tillämpa LOV i primärvården och i stället göra det frivilligt att använda systemet?
3. Avser ministern att ta några initiativ för att säkerställa att etablering av

- vårdcentraler sker utifrån vårdbehov snarare än lönsamhet?
4. Avser ministern att vidta några åtgärder för att stärka kontrollen över offentliga medel inom vårdvalssystemen för att motverka fusk, felaktiga utbetalningar och organiserad välfärdsbrottslighet?

.....
Eva Lindh (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Linda Utterberg